

Resolució sobre la implantació al Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya del Sistema intern d'alertes en matèria d'infraccions normatives i de conductes contràries a la integritat pública

La Llei 2/2023, de 20 de febrer, reguladora de la protecció de les persones que informin sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció té per finalitat atorgar una protecció adequada front les represàlies que puguin patir les persones físiques que informen sobre vulneracions de l'ordenament jurídic en el marc d'una relació professional. També té com a finalitat enfortir les infraestructures d'integritat de les organitzacions i el foment de la cultura de la informació o comunicació com a mecanisme per prevenir i detectar amenaces a l'interès públic.

D'acord amb l'article 13.2 de la Llei 2/2023 i l'article 72.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, el Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya està obligat a disposar d'un sistema intern d'informació que permeti comunicar, a través dels mitjans habilitats a aquest efecte, alertes sobre accions o omissions que poden constituir infraccions en els termes acotats per la Llei 2/2023.

El 5.10.2023 es va denegar al CTESC la compartició del Sistema intern d'alertes en matèria d'infraccions normatives i de conductes contràries a la integritat pública de l'Administració de la Generalitat establert per Acord de Govern 160/2023, de 25.07.2023.

D'acord amb l'article 5 de la Llei 2/2023, el 4.12.2023 i el 18.12.2023 la Comissió Executiva i el Ple, respectivament, aproven la implantació del Sistema intern d'alertes en matèria d'infraccions normatives i de conductes contràries a la integritat pública.

En compliment de les previsions legals, s'ha consultat al delegat de personal la implantació del Sistema intern d'alertes en matèria d'infraccions normatives i de conductes contràries a la integritat pública.

Atès l'exposat, i d'acord amb les funcions que m'atribueixen l'article 10 de la Llei 7/2005 del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya i l'article 8 del Decret 43/2007 que la desenvolupa,

RESOLC

Primer. Crear el Sistema intern d'alertes en matèria d'infraccions normatives i de conductes contràries a la integritat pública.

Segon. Aprovar la Instrucció que s'adjunta com a Annex a aquesta Resolució.

Tercer. Disposar que la Resolució i l'Annex que l'acompanya es publiquin al web del CTESC.

Barcelona 19 de desembre de 2023

Toni Mora Núñez

President del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Annex. Instrucció sobre el Sistema intern d'alertes en matèria d'infraccions normatives i de conductes contràries a la integritat pública del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Preàmbul

Mitjançant aquesta instrucció es dona compliment a la Llei 2/2023, de 20 de febrer, reguladora de la protecció de les persones que informen sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció, que transposa la Directiva (UE) 2019/1937, del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2019, relativa a la protecció de les persones que informen sobre infraccions del dret de la Unió.

Com a mostra del compromís amb les polítiques de bon govern i de foment de la cultura de la integritat pública i la probitat institucional, el Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (CTESC) es dota d'un Sistema intern d'alertes que permet comunicar, a través dels mitjans habilitats a aquest efecte, accions o omissions que poden constituir infraccions en els termes establerts per la Llei 2/2023.

El Sistema intern d'alertes es configura com un mecanisme de detecció que permet al CTESC conèixer les accions o omissions contràries al dret, actuar per defensar l'interès públic, millorar la gestió pública, fer palès el compromís de l'organització i dels servidors públics amb la transparència, l'honestedat i la integritat, i, en últim terme, reforçar la confiança de la ciutadania en les institucions públiques. És el mitjà preferent per presentar alertes i incorpora el canal intern a través del qual les persones alertadores poden presentar comunicacions amb la garantia de confidencialitat de la seva identitat, per fomentar la comunicació interna de la informació, que ha de permetre al CTESC adoptar les mesures necessàries per fer front a les conductes que poden ser lesives per a l'interès públic. En qualsevol cas, les persones alertadores també poden utilitzar per presentar alertes directament el canal extern d'informació de l'Oficina d'Antifrau de Catalunya, o, si escau, de les institucions, òrgans o organismes de la Unió Europea, segons les circumstàncies i els riscos de represàlies que considerin.

Per garantir el funcionament efectiu del Sistema intern d'alertes és imprescindible incorporar en la seva configuració mecanismes de protecció de les persones alertadores, per evitar que puguin sofrir represàlies com a conseqüència de la presentació de comunicacions. Els actes de represàlia contra les persones alertadores estan prohibits en els termes que defineix la Llei 2/2023, de 20 de febrer. El CTESC ha d'adoptar, en el marc de les seves competències, les mesures de suport i de protecció necessàries per protegir els seus drets i interessos.

Poden acollir-se als mitjans de protecció les persones alertadores que tinguin motius raonables per creure, en vista de les circumstàncies i de la informació de què disposen en el moment de l'alerta, que els fets que denunciïn són certs. La protecció de les persones alertadores es manté en els casos en què es comuniqui informació inexacta sobre infraccions a conseqüència d'un error comès de bona fe. Per altra banda, es consideren fetes de mala fe i no gaudeixen de protecció les comunicacions malintencionades, frívoles o abusives dutes a terme per qui comuniqui deliberadament i conscientment informació incorrecta o enganyosa.

Objecte

Aquesta instrucció es dicta en compliment de la Llei 2/2023, de 20 de febrer, reguladora de la protecció de les persones que informen sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció i té per objecte regular la implantació i posterior funcionament del Sistema intern d'alertes del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (CTESC), així com les mesures internes de protecció i suport de les persones que tenen la consideració d'alertadores.

El Sistema intern d'alertes és el mitjà preferent per informar sobre les infraccions a què es fa referència a l'article 2 de la Llei 2/2023 sempre que es puguin tractar internament de manera efectiva i que la persona alertadora consideri que no hi ha risc de represàlies.

Àmbit d'aplicació

Àmbit material

L'àmbit objectiu del Sistema intern d'alertes el constitueixen les informacions sobre accions o omissions que puguin constituir infraccions normatives i de conductes contràries a la integritat pública en els termes de l'article 2 de la Llei 2/2023 i que siguin atribuïbles als òrgans del CTESC, a les persones que hi presten o hi han prestat servei, o a terceres persones que tinguin una relació jurídica contractual o de qualsevol altre tipus amb la institució.

En concret, són susceptible de protecció les persones físiques que informin sobre:

a) Accions o omissions que puguin constituir infraccions del dret de la Unió Europea sempre que:

1r Entrin dins l'àmbit d'aplicació dels actes de la Unió Europea enumerats a l'annex de la Directiva (UE) 2019/1937 del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'octubre de 2019, relativa a la protecció de les persones que informin sobre infraccions del dret de la Unió, amb independència de la qualificació que en faci l'ordenament jurídic intern;

2n Afectin els interessos financers de la Unió Europea tal com es preveuen a l'article 325 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE); o

3r Incideixin en el mercat interior, tal com es preveu a l'article 26, apartat 2 del TFUE, incloses les infraccions de les normes de la Unió Europea en matèria de competència i ajudes atorgades pels Estats, així com les infraccions relatives al mercat interior en relació amb els actes que infringeixin les normes de l'impost sobre societats o amb pràctiques la finalitat de les quals sigui obtenir un avantatge fiscal que desvirtuï l'objecte o la finalitat de la legislació aplicable a l'impost sobre societats.

b) Accions o omissions que puguin ésser constitutives d'infracció penal o administrativa greu o molt greu. En tot cas, s'entenen compreses totes aquelles infraccions penals o administratives greus o molt greus que impliquin menyscapte econòmic per a la Hisenda Pública i per a la Seguretat Social.

Àmbit subjectiu

Pot presentar informacions al Sistema intern d'alertes qualsevol persona física que, en un context laboral o professional del CTESC, vulgui donar a conèixer accions o omissions a què fa referència l'apartat 2.1 d'aquesta instrucció.

S'hi inclou qualsevol persona que treballa per al CTESC, entesa com la que hi té una relació laboral, professional o de servei, tant si aquesta vinculació és permanent com temporal, remunerada o no, passada, present o previsiblement futura, i també les persones que per contacte amb elles puguin tenir coneixement de l'acció o omissió.

Objectius del Sistema intern d'alertes

La creació del Sistema intern d'alertes té els objectius següents:

- a) Oferir un canal segur i confidencial perquè es pugui informar sobre infraccions que posen en risc l'interès públic.
- b) Atorgar una protecció adequada davant de les possibles represàlies que puguin patir les persones alertadores.
- c) Fomentar i millorar el bon govern i promoure la incorporació dels valors ètics i les bones pràctiques en la gestió pública.
- d) Enfortir la cultura de la informació i de les estructures d'integritat del CTESC.
- e) Reforçar els mecanismes de prevenció de les infraccions normatives en el si del CTESC.

Elements del Sistema intern d'alertes

Conformen el Sistema intern d'alertes del CTESC:

- a) Els principis generals.
- b) La protecció de la persona que informa de la infracció.
- c) La persona responsable.
- d) El canal intern d'alertes.
- e) El procediment de gestió de les alertes.

Principis del Sistema intern d'alertes

El Sistema intern d'alertes del CTESC es regeix pels principis següents:

- a) Principi de confidencialitat: les dades relatives a les alertes, les persones alertadores, les persones afectades o qualsevol tercer que esmenti l'alerta i les actuacions de seguiment són confidencials. S'ha de garantir la reserva de la identitat de la persona alertadora, independentment de la via de comunicació. Aquesta identitat només es pot comunicar a l'autoritat judicial, al ministeri fiscal o a l'autoritat competent en el marc d'una investigació penal, disciplinària o sancionadora, sempre d'acord amb la normativa aplicable i havent-ne informat prèviament i de manera motivada la persona informant, excepte si aquest fet pot posar en risc la investigació o el procediment judicial. La persona responsable del Sistema i la resta de persones que puguin intervenir en les actuacions de seguiment estan obligades a mantenir el secret sobre els assumptes tractats, i sobre les dades i qualsevol informació que coneguin amb motiu de les actuacions.
- b) Principi d'anonimat: es garanteix la possibilitat de presentar informacions sense identificar-ne la procedència.
- c) Principi de seguretat: el disseny i la gestió del Sistema intern d'alertes impedeixen accedir-hi a persones no autoritzades.
- d) Principi de voluntarietat: l'elecció del canal intern o extern serà a criteri de la persona informant.
- e) Principi d'accessibilitat: totes les persones han de conèixer el Sistema Intern i poder accedir-hi.
- f) Principi de publicitat: el Sistema intern d'alertes ha d'oferir informació adequada de manera clara i fàcilment accessible sobre els canals interns i externs disponibles als usuaris potencials.
- g) Principi d'imparcialitat: el Sistema intern d'alertes ha de garantir la imparcialitat de les persones que intervenen en la gestió de les informacions.

Protecció de la persona alertadora

La persona alertadora que s'identifiqui o de la qual es pugui deduir la identitat amb motiu de la presentació o el seguiment de l'alerta té dret a les mesures de suport i de protecció que estableix la normativa vigent en matèria de protecció de persones que informen sobre infraccions normatives i lluita contra la corrupció.

Les persones alertadores tenen dret a obtenir informació i assessorament, accessible i gratuït, sobre els procediments i recursos per fer front a possibles represàlies i sobre els drets que els assisteixen.

Adicionalment, les persones que alerten de les infraccions que estableix l'article 2 de la Llei 2/2023 i les que s'hi relacionen, i específicament el delegat o delegada de personal en l'exercici de les seves funcions d'assessorament i recolzament a les persones alertadores, tenen dret a les mesures de protecció que disposa aquesta Llei.

La bona fe i el convenciment que els fets que es produeixen o poden produir-se són certs és un requisit indispensable per protegir la persona que n'informa. La comunicació d'informació falsa coneixent-ne la falsedat constitueix una infracció en els termes de l'article 63 de la Llei 2/2023, de 20 de febrer.

La persona responsable del Sistema intern d'alertes ha d'oferir informació i assessorament sobre les mesures de suport i vetllar perquè els òrgans corresponents les apliquin.

Responsable del Sistema

Correspon al Ple la designació, destitució i cessament de la persona responsable del Sistema intern d'alertes.

La persona responsable del Sistema ha d'actuar amb independència funcional en l'exercici de les funcions que té atribuïdes d'acord amb aquesta instrucció, sense que es pugui sotmetre a ordres jeràrquiques que en condicionin l'actuació. El desenvolupament d'aquesta actuació no pot justificar-ne el cessament quan actuï en compliment de la Llei 2/2023 i d'aquesta instrucció i no vulneri la normativa aplicable.

El nomenament i cessament de la persona responsable del Sistema s'ha de notificar a l'Oficina Antifrau de Catalunya com a autoritat independent de protecció de l'informant a Catalunya.

La persona responsable del Sistema té les funcions següents:

- a) Vetllar perquè es puguin posar en coneixement del CTESC les infraccions subjectes al seu àmbit d'aplicació amb garantia d'indemnitat i de manera confidencial.
- b) Informar sobre els elements que integren el Sistema i vetllar perquè la informació sigui accessible en el context laboral o professional.
- c) Gestionar i fer el seguiment de les alertes d'acord amb el procediment establert.
- d) Elaborar l'informe del seguiment de cada l'alerta i trametre'l a l'òrgan directiu competent.
- e) Comunicar-se amb les persones alertadores.
- f) Vetllar per les mesures de protecció i de suport a les persones alertadores i les que puguin resultar afectades pel seguiment de l'alerta.
- g) Elaborar la memòria anual de retiment de comptes del Sistema.
- h) Supervisar l'entorn tecnològic del Sistema.
- i) Exercir com responsable del tractament de dades personals dels tractaments derivats del Sistema.

Canal del Sistema intern d'alertes

El canal del Sistema intern d'alertes permet la presentació de comunicacions relatives a conductes vinculades a l'àmbit d'actuació del CTESC que constitueixin les accions o omissions incloses dins l'àmbit material d'aquesta instrucció.

El canal intern ha de permetre presentar les alertes per escrit o verbalment.

Les alertes es poden presentar a través de correu postal, o bé a través del canal electrònic accessible des del web del CTESC.

La comunicació per correu postal s'ha d'enviar a l'adreça de la seu del CTESC (c/ Diputació 284, 3a planta. 08009, Barcelona) fent constar al sobre que es dirigeix a l'atenció del "Sistema intern d'alertes". La comunicació per correu postal pot fer-se de forma anònima o amb identificació de la persona alertadora, que pot indicar, voluntàriament, un domicili, correu electrònic o lloc segur per rebre les notificacions.

La comunicació a través del canal electrònic permet presentar alertes, per escrit o verbalment, amb identificació de la persona que la presenta o bé de manera anònima, a través d'un canal segur d'admissió de comunicacions que fa possible una comunicació bidireccional i, si escau, garanteix l'anonimat durant tot el procés. En fer l'alerta, la persona alertadora pot indicar, voluntàriament, un domicili, correu electrònic o lloc segur per rebre les notificacions. El canal intern electrònic d'alertes permet la interacció entre el responsable del sistema i la persona alertadora sense necessitat d'indicar dades de contacte i amb la garantia d'anonimat a través de la generació d'un codi numèric.

Tot i que es recomana que s'utilitzi preferentment el canal intern del Sistema perquè facilita l'adopció de mesures més immediates en la investigació dels fets, la persona alertadora pot utilitzar directament el canal extern d'informació de l'Oficina d'Antifrau de Catalunya, o, si escau, de les institucions, òrgans o organismes de la Unió Europea.

La informació sobre les vies de comunicació ha d'estar disponible al web del CTESC.

Procediment de tramitació de les alertes

El procediment de tramitació de les alertes abasta totes les actuacions necessàries per al seguiment i tractament, des de l'entrada i el registre de l'alerta fins a la comunicació de la resolució. Aquest procediment està subjecte al contingut i als principis de l'article 9 de la Llei 2/2023, de 20 de febrer, i als que estableixi la normativa sobre protecció de les persones alertadores.

Registre de l'alerta

Les alertes rebudes pel canal intern del Sistema s'han d'incloure en el registre del Sistema intern d'alertes del CTESC, en què han de constar les alertes rebudes i les investigacions internes que se n'hagin derivat. El registre no és públic i només és accessible en els termes que estableix l'article 26 de la Llei 2/2023, de 20 de febrer.

En el termini de set dies naturals des de la recepció de l'alerta s'ha de trametre un acusament de recepció a la persona alertadora, excepte que pugui posar en perill la confidencialitat de la comunicació.

La persona responsable del Sistema pot dur a terme les diligències preliminars que consideri necessàries per decidir l'admissió o la inadmissió de l'alerta.

Quan els fets puguin constituir un delicte n'ha d'informar el ministeri fiscal amb caràcter immediat.

Inadmissió de l'alerta

L'alerta s'ha d'inadmetre a tràmit en els casos següents:

- a) Quan els fets comunicats siguin manifestament inversemblants o mancats totalment de fonament.
- b) Quan l'alerta no permeti identificar l'acció o omissió presumptament irregular. La persona responsable del Sistema pot requerir a la persona alertadora informació o concreció sobre els fets o conductes comunicats. En cas que el requeriment no s'atengui en el termini de deu dies hàbils des de la recepció, l'alerta es tanca sense cap més tràmit.
- c) Quan l'alerta tingui per objecte consultes, queixes o suggeriments que no estan inclosos en l'àmbit material d'aplicació del Sistema intern d'alertes, o estigui vinculada a reclamacions sobre conflictes interpersonals o que afectin únicament la persona alertadora i les persones a les quals fa referència la informació.
- d) Quan els mateixos fets hagin estat objecte d'actuacions anteriors en el Sistema, o quan s'hagi dictat una resolució judicial o hi hagi actuacions judicials en tràmit respecte d'un fet idèntic al que s'ha comunicat.
- e) La inadmissió no és susceptible de recurs i s'ha de comunicar a la persona alertadora. En la mesura que sigui possible, en la comunicació d'inadmissió s'hi ha d'indicar on es pot adreçar l'alerta o l'òrgan competent per tractar-la.

Anàlisi de la versemblança

La durada de les actuacions de comprovació o investigació ha de ser tan breu com sigui possible i no pot excedir de tres mesos, a comptar des de la recepció de l'alerta, o, si no es va fer un acusament de rebuda, a comptar des del termini de set dies naturals. Aquest termini es pot prorrogar tres mesos de manera motivada i per circumstàncies de complexitat.

Les persones alertadores poden col·laborar voluntàriament en les actuacions d'investigació si el responsable del Sistema ho considera necessari o adequat. En tot cas, la manca de resposta a requeriments de concreció d'informació o de col·laboració per part de la persona alertadora pot comportar l'arxivament i el tancament de l'alerta.

Els alts càrrecs, el personal directiu i la resta de servidors públics al servei del CTESC tenen el deure de garantir la confidencialitat i col·laborar en les actuacions de seguiment i de comprovació dels fets. A aquest efecte, han d'aportar la informació i documentació de què disposin i que els requereixi la persona responsable del Sistema. Vulnerar el principi de confidencialitat i incomplir l'obligació de col·laborar amb la investigació constitueixen una infracció en els termes de l'article 63 de la Llei 2/2023.

Finalització del procediment

Un cop dutes a terme les actuacions de comprovació o investigació de l'alerta, la persona responsable del Sistema ha de comunicar el resultat de la comprovació a la persona alertadora. Les decisions sobre la comprovació o investigació de les alertes no poden ser objecte de recurs administratiu ni judicial.

En cas que l'alerta hagi resultat ser versemblant, la persona responsable del Sistema ha de traslladar-la, de manera confidencial i reservant la identitat de la persona alertadora si es coneix, a l'òrgan competent per dur a terme les actuacions que corresponguin en cada cas.

L'òrgan competent per raó de la matèria al qual es tramet l'alerta ha de garantir, de conformitat amb l'article 9.2.f de la Llei 2/2023, el dret de la persona afectada a estar informada de les accions o omissions que se li atribueixin i a ser escoltada en qualsevol moment.

El resultat de les actuacions que dugui a terme l'òrgan competent per raó de la matèria, amb el pronunciament sobre si els fets poden constituir una infracció, s'ha de trametre al responsable del Sistema a l'efecte de retiment de comptes del Sistema.

Tractament de les dades personals en el Sistema intern d'alertes

En el registre i seguiment de les comunicacions del Sistema intern d'alertes del CTESC no es recopilen dades personals que no siguin manifestament pertinents per tractar l'alerta. Les dades personals que es puguin haver comunicat accidentalment i que facin referència a conductes que no siguin objecte del Sistema intern d'alertes s'han d'eliminar d'aquest Sistema sense dilacions.

En tot cas, les dades personals de les alertes que constin en el Sistema només s'han de conservar durant el temps que sigui necessari i proporcionat a l'efecte del compliment de la normativa de protecció de persones alertadores i, en cap cas, més de deu anys.

En tot cas, s'han d'eliminar les dades personals si transcorreguts tres mesos des de la recepció de l'alerta no s'han iniciat les actuacions d'investigació dels fets a què fa referència l'alerta, de manera que les comunicacions només es poden seguir de manera anonimitzada.

Només poden accedir a les dades personals del Sistema la persona responsable, la persona que el gestioni directament i els òrgans competents per posar en pràctica les recomanacions que resultin del seguiment de les alertes.

Entrada en vigor

Aquesta instrucció entra en vigor l'endemà de la seva publicació al web del CTESC.

El canal electrònic l'apartat 8 d'aquesta instrucció s'ha de posar en funcionament en el termini d'1 mes a comptar de la publicació d'aquesta instrucció i la Resolució que l'aprova al web del CTESC.